10.03.2018 г. / 16:36:17

Вяра

11.03 по еретическия, †26 февруари по църковния календар - Светия наш отец Порфирий, епископ Газки

Житие на светия наш отец Порфирий, епископ Газки († 420 г.)

Газа е палестински град, намиращ се в съседство с Египет, който отначало принадлежал на синовете Израилеви, на иудиното коляно, а после бил завоюван от филистимците - същия този град, в който някога Самсон взел на раменете си затворените порти. Този град бил изпълнен с идолопоклонническо нечестие. След въплъщението на Христа, нашия Бог, той бил отчасти просветен от светата вяра, проповядвана от светите апостоли и от епископите след тях; но все пак по-голямата част от жителите му дълго време блуждаели в тъмнината на идолослужението, покланяли се на истукана, наричан “Марнас”, а също на Венера и на други нечестиви елински богове. При това в него нееднократно била проливана християнска кръв, и особено през времето на Юлиан отстъпник, защото тогава неверните безмилостно избили всички свещеници, монаси и посветени на Бога девици. Това нечестие в града продължило дълго и никой не могъл да го очисти от идолослужението и напълно да го просвети със светата вяра, докато за епископ на Газа не бил избран свети Порфирий, за който ще стане дума в нашия разказ. Той напълно просветил Газа, разрушил всички идоли, съградил

църква в центъра на града и с голям труд придобил целия град за Бога.

Светецът бил син на богати родители и бил роден в Солун. Като оставил дома на баща си, братята си и богатството си, на двадесет и пет години, той отишъл отначало в Египет, а после в Скита, където и облякъл иночески одежди с намерение да провежда постническо житие. След като пребивавал пет години в Скита със светите отци, той дошъл в Иерусалим и като се поклонил на Животворящия Кръст и на Гроба Господен и като обходил всички свети места, отишъл в иорданските страни. Като се поселил тук в една пещера, свети Порфирий се подвизавал в пост и непрестанни молитви. След като изминали пет години, той заболял и помолил един от познатите си да го заведе в Иерусалим, тъй като поради болестта си не можел да ходи без чужда помощ. Но въпреки болестта си, в Иерусалим ежедневно обхождал светите места, покланяйки се на Господа; а когато не можел да върви вследствие на недъга си, пълзял на колене, но не пропускал нито ден, в който да не отиде в светата църква на Възкресението и на светия Кръст. Като го виждал ежедневно да се труди така, въпреки болестта си, един млад монах, на име Марк (впоследствие съставител на житието му), започнал да му служи заради Бога. Той бил изпратен от свети Порфирий в Солун с писмо, за да раздели между по-младите му братя останалото след родителите им имущество, а частта, принадлежаща на свети Порфирий, да донесе при него, за да може да я раздаде на бедните. Марк отишъл и разделил всичко както трябва, а Порфириевата част разделил и продал за три хиляди златни таланта; освен това на Порфирий се паднала още една част от родителското злато - хиляда и четиристотин златни таланта, а също дрехи и сребро. Марк доставил всичко това в Иерусалим на свети Порфирий, когото намерил съвършено здрав. А той, като приел донесеното, веднага го раздал на сиромасите и на бедните

манастири и сам станал беден. После светецът разказал как се излекувал от болестта си.

- Когато бях на неделно бдение в съборната църква - казал той, - получих пристъп на болестта. Нямайки сили да търпя повече, отидох до светата Голгота и легнах там, и от голямата болка бях като че в изстъпление. И видях нашия Спасител, прикован към кръста, и единия разбойник с Него, висящ на другия кръст, и започнах да викам: “спомни си за мене, Господи, кога дойдеш в царството Си!” А Спасителят каза на разбойника: “Слез от кръста и го изцери от телесната болест, както Аз те изцерих от душевната.” Разбойникът, като слезе при мен, ме прегърна и целуна, и ме повдигна от земята, казвайки: “Ела при Спасителя.” Като пристъпих към Господа, видях, че Той е слязъл от Кръста и ми каза: “Приеми това дърво и го пази.” А аз, като приех кръста Христов, започнах да го нося и веднага дойдох на себе си, и се оказах напълно здрав, все едно че никога не съм боледувал.

Не след дълго блаженият Порфирий бил ръкоположен за презвитер от Иерусалимския патриарх и му било поверено за съхранение Честното Дърво на Животворящия Кръст, поставено в специален закрит златен ковчег (а друга част от него била отнесена в Цариград от света царица Елена). Така се изпълнило видението на блажения, в което той видял Господа, Който му дал Кръста Си, за да го пази.

Изминали три години от деня, в който преподобният бил ръкоположен за презвитер. В това време се преставил епископът на град Газа Еней. Верните измежду жителите на Газа отишли заедно с клириците в Кесария Палестинска при блажения митрополит Иоан, под чието епархийско управление била Газа, молейки го да им даде епископ, можещ със слово и дело да се съпротивлява на идолопоклонниците, които в Газа били твърде много. Като наредил пост за всички, митрополит

Иоан се молил Бог да му посочи достоен и способен за това дело мъж; и му било открито във видение за преподобния Иерусалимски презвитер Порфирий, пазителя на Животворящото Дърво. И в същия час митрополитът написал послание до светейшия Иерусалимски патриарх, в което го помолил да изпрати при него отец Порфирий, без да казва нещо за причината на тази молба. А патриархът, като извикал преподобния и му показал писмото на митрополита, му наредил да отиде в Кесария. Отначало преподобни Порфирий се усъмнил, а после рекъл:

- Да бъде волята Господня!

А после, като излязъл от патриарха, казал на ученика си:

- Брате Марк, да отидем и да се поклоним на светите места и на Честното Дърво на Животворящия Кръст, защото няма да го видим скоро.

Ученикът казал:

- Защо говориш така, отче? Мисля, че ще останеш в Кесария не повече от седмица.

Светецът отвърнал:

- През изминалата нощ видях Спасителя, Който ми каза: “Върни Ми съкровището (Кръстното Дърво), което ти поверих; защото искам да те съчетая с невеста, която, макар че е бедна и отхвърлена от хората, е добронравна; а ти, щом я вземеш, я украси, за да забрави предишната си нищета, защото, макар и бедна, тя не Ми е чужда, а е искрена Моя сестра. Внимавай, като я вземеш и като започнеш да строиш дом, да не придобиеш нещо чрез неправда или чрез кражба, или чрез беззаконие; защото с това и Мен ще прогневиш, и нея ще оскърбиш. Надявай се и не бъди малодушен, и всичко ще ти бъде изпратено, и то откъдето не очакваш.” Ето какво ми

възвести Господ в нощно видение и аз се боя да не би да ми бъде възложено бремето на чужди грехове, когато аз си имам множество свои.

Като казал това на ученика си, свети Порфирий отишъл и се поклонил на всички свети места, а също и на Животворящото Дърво на Честния Кръст; и като го затворил в ковчега, отишъл и предал ключа на светейшия патриарх. Като взел благословение от патриарха, той се отправил към Кесария Палестинска заедно с ученика си Марк и с един друг юноша - Варух, когото известно време преди това бил намерил на сметището болен и покрит със струпеи и когото изцерил с молитвата си. Когато преподобният дошъл в Кесария, бил приет там с голяма радост. А преосвещеният митрополит Иоан започнал да го убеждава да приеме да бъде посветен за епископ на град Газа. Преподобният горчиво и безутешно плакал, казвайки, че не е достоен за този сан, а после се предал на волята Божия и бил изпратен в Газа заедно с клирици и с газки граждани. Но нечестивите жители на едно село близо до Газа, очаквайки пристигането му, застлали с тръни целия път, по който трябвало да мине християнският епископ Порфирий, изкопали ями, докарали голямо количество воняща тор, запалили я и предизвикали появата на силен и смраден дим, тъй че направили пътя труден за преминаване; те извършили това поради ненавист към християните и поради бесовска вражда против свети Порфирий. По такъв начин светецът и спътниците му претърпели много препятствия по пътя, като страдали и от ямите, и от тръните, и от дима и като се трудили целия ден, през нощта пристигнали в града. А в града имало само една християнска църква, и то малка, понеже нямало много християни. И обратно, идолските храмове били голямо множество и идолите стоели дори на улиците, а в центъра на града бил големият и прекрасен храм на главния им бог -

Марнас, който бил построен още в древни времена и украсявал целия град с величието, височината и красотата си. Като приел престола си, преподобни Порфирий започнал да пасе малкото Христово стадо, което било там.

Случило се така, че в годината, в която светителят дошъл в Газа, имало голяма суша и глад. Всички нечестиви граждани говорели, че боговете са се разгневили заради пристигането на Порфирий в града и са заключили небето; а жреците пуснали слух сред народа, че уж бог Марнас им възвестил, че епископът е виновник за цялото зло. И ето, всички идолопоклонници се събрали в храма на Марнас и принесли много жертви, молейки се и викайки към Марнас да им изпрати дъжд, понеже казвали, че той е бог на дъждовете. Така се молили седем дни, пеейки свещените си песни и излизайки извън града с тържествени шествия; но дъжд все нямало и нямало. После се събрали всички християни с жените и с децата си, тъй че броят им бил двеста и осемдесет: защото тогава вярващите в Христа в Газа били само толкова. Те помолили своя епископ да извърши съборно моление, да излезе с кръстове извън града и да изпроси от Бога дъжд, защото гладът вече бил бреме за всички, а и те търпели обиди и притеснения от нечестивите, приписващи вината за бездъждието на християнския епископ. Светителят обявил пост и наредил на всички вярващи да се съберат от вечерта в църквата; и като извършил всенощно бдение, на сутринта отслужил лития, като най-отпред бил носен честният кръст. По този начин християните излезли с литийно шествие извън града и се отправили към древната църква, разположена на запад от Газа, която някога съградил блаженият епископ Асклипий, изповедникът Христов, който много пострадал за православната вяра; оттам те отишли с песнопение на мястото на мъчението на свети Тимотей, където били положени мощите и на други светии. Като се помолили така, те се

върнали с литийно шествие в града в деветия час на деня и заварили градските порти затворени; защото нечестивите идолопоклонници, като видели християните да излизат извън града заедно с епископа си, затворили портите и не желаели да ги пуснат. Християните стоели пред портите два часа и никой не им отварял. И ето Бог, като видял търпението и молитвата със сълзи на рабите Си и като послушал молитвите на Своя угодник Порфирий, повдигнал вятър от юг, както някога при пророк Илия , покрил небето с дъждовни облаци, блеснали мълнии и затрещели гръмотевици и при залез слънце се изсипал голям дъжд. Тогава някои от езичниците, като видели това чудо, отворили вратите и като се присъединили към християните, възклицавали:

- Единствено Христос е Истинен Бог! Само Христос е Истинен Бог!

И всички влезли в църквата с голяма радост, а повярвалите езичници приели от епископа благословение и оглашение преди кръщение и като благодарили на Бога, се разотишли по домовете си. Числото на повярвалите било сто и седем мъже, тридесет и пет жени, четиринадесет деца. Дъждът валял силно през цялата нощ, и на втория, и на третия ден и напоил достатъчно земята. Като видели това, на третия ден още 127 души се присъединили към стадото Христово, а след тях през същата година - още 105. И като приели свето Кръщение, всички те били усърдни в светата вяра. Другите идолопоклонници не преставали да враждуват против свети Порфирий и да досаждат на християните, и когато игемонът идвал в града, те, като му давали много злато, го подтиквали да мъчи християните, а и самите те ги измъчвали, като ги натоварвали с извършването на градските работи, както някога египтяните израилтяните. Свети Порфирий, като виждал обидите, причинявани на вярващите, много скърбял и непрестанно денем и нощем със сълзи се молил на Бога да

обърне заблудилите се към пътя на познание на истината.

След това ученикът на светеца - Варух, бил изпратен в близкото село, за да получи годишния наем за християнската църква от един идолопоклонник, който живеел върху църковна земя. Като желаел да отложи плащането, наемателят започнал да се препира с Варух и между тях възникнал спор. По време на спора притичали други идолопоклонници, които с колове набили до смърт блажения Варух, а после, като помислили, че е мъртъв, го завлекли извън селото и го захвърлили на едно пусто място. На следващия ден дякон Корнилий и други двама християни, които били с него, минавайки покрай онова място, намерили Варух лежащ, подобно на мъртвец, защото не можел нито да говори, нито да чува, нито да вижда, нито да движи ръцете или нозете си, и само духът му бил в него. Като взели Варух на гръб, те го понесли към града. А някои идолопоклонници, като видели това, помислили, че носят мъртвец към града; те се втурнали към носещите и започнали да ги бият, като казвали:

- Защо вършите такава мерзост, като внасяте мъртвеца в града?

Защото гражданите на Газа имали обичай да изнасят мъртвите за погребение извън града. А дякон Корнилий се затичал и известил светия епископ Порфирий за това. Епископът тръгнал бързо заедно с неколцина братя и като догонил хората, влачещи Варух, със смирение ги умолявал да се умилостивят, а те започнали да досаждат и на епископа. Събрало се множество хора и като видели търпението и смирението на епископа и че той не отговарял с лоша дума на досаждащите му, започнали да се препират с идолопоклонниците, влачещи Варух; и между тях възникнала разпра и кавга, така че те вдигнали ръце едни срещу други и започнали да се бият помежду си; и настанала голяма

суматоха и шум. Междувременно светият епископ и християните взели блажения Варух и късно вечерта го внесли в църквата. А когато видели, че духът му си е още в него, всички вярващи започнали да полагат грижи за изцелението му. Светецът през цялата нощ се молел със сълзи на Бога за него. И ето, болният отворил очите си и проговорил, молейки да му дадат вода, и когато пил, започнал да разговаря и разказал всичко станало с него. На сутринта старейшините на града дошли при църквата с множество народ и започнали да викат:

- Защо внесохте мъртвец в града и нарушихте древния отечески закон?

Тогава светият епископ излязъл при тях заедно с останалите, които били с него. Като го видели, гражданите започнали да го злословят и да го безчестят, а после се нахвърлили към християните, които били с него, и започнали да ги бият. Внезапно блаженият Варух, като получил необикновена сила от Бога, станал, все едно че никога не е боледувал, и като хванал една тояга, започнал да бие и да гони шумящия нечестив народ. Като го видели жив, езичниците се ужасили и се уплашили много, понеже помислили, че той е възкръснал от мъртвите; и подгонени от собствения си страх и от силните удари, побягнали, като се тъпчели един друг. Варух ги прогонил от църквата, както някога Самсон прогонил филистимците, чак до скверния Марнасов храм. От този ден всички нечестиви започнали да се боят от Варух и се страхували даже да го срещнат на пътя. А свети Порфирий, като благодарил на Бога за внезапното изцеление на Варух, го ръкоположил за дякон; въвел в същия сан и другия си ученик - Марк.

Като виждал постоянните гонения на неверните против вярващите, Божият светител Порфирий изпратил дякона си

Марк в Цариград при благочестивия цар Аркадий, умолявайки го да заповяда да се съборят идолските капища в Газа. Написал послание и до светейшия Цариградски патриарх Иоан Златоуст, молейки за помощ и ходатайство пред царя. И царят наредил да затворят и да заключат идолските храмове в Газа, тъй че в тях повече да не се принасят скверни жертви, но не заповядал да ги разрушат, за да не опечали много езичниците. Изпълнението на тази царска заповед било възложено на един царедворец на име Иларий, който, като взел много помощници и воини от Азот и Аскалон, дошъл в Газа и като показал на гражданите на града царската грамота, затворил идолските храмове и ги заключил. Но нечестивите, като събрали много злато, го донесли на Иларий, като го умолявали да не затваря Марнасовия храм. Тогава Иларий, като възлюбил повече златото, отколкото Христа Бога, им оставил храма свободен за достъп, а по-малките храмове затворил, като разрушил идолите в тях. И си отишъл, давайки си вид, че уж изпълнил царската заповед: защото наистина бил християнин само по външност, а отвътре бил изпълнен с неверие и тайно се стараел всячески да помага на езичниците. А нечестивите, като имали достъп до големия Марнасов храм, не тъгували за другите заключени храмове и не преставали да досаждат на християните.

В това време свети Порфирий извършил едно чудо, което довело не малко люде в светата вяра. На една знатна жена, дъщеря на един от градските първенци и съпруга на знатен човек, на име Елия, която била бременна, ѝ дошло време да роди; но тя не можела да се освободи от бремето и с всеки ден болките ѝ се увеличавали; много баби (народни акушерки), магьосници и влъхви, водени при нея, не могли да ѝ помогнат. Така се мъчила тя седем дни. Мъжът ѝ, а също баща ѝ, майка ѝ и всичките ѝ сродници през тези дни извършвали непрестанни жертвоприношения и усърдно се молели за нея в храма на

Марнас, просейки със сълзи помощ от своя бог. Но помощ нямало, напротив, немощта на родилката ставала все по-голяма и лютите ѝ болки все повече се увеличавали. И вече всички се отчаяли за живота на тази жена, и като гледали мъката ѝ, сами страдали със сърцата си, плачели и ридаели за нея, очаквайки края ѝ. Сред тях имало и една старица с християнска вяра; тя забързала към църквата и с много сълзи се молила на Христа за тази боледуваща жена. Като видял плачещата и молеща се старица, свети Порфирий я попитал защо плаче. Като паднала в нозете му, тя разказала всичко и го умолявала да се помоли на Човеколюбивия Бог за тежко страдащата. Светителят отпратил старицата при болната, като я научил какво да прави и да говори. Като отишла в дома на болната, тя събрала родителите, мъжа и всички сродници и им казала:

- Тук има един добър и изкусен лекар; той ме изпрати при вас, за да ви питам какво ще му дадете, ако изцери болната?

Като чули това, родителите отговорили:

- Нека вземе цялото ни имущество, само искаме да видим възлюбената ни дъщеря жива и здрава.

Същото казал и мъжът, бидейки готов да даде всичко за живота и здравето на съпругата си. Тогава старицата им рекла:

- Потвърдете с клетва, че давате дума да не презрете този лекар.

А те казали през сълзи:

- Ще бъдем негови роби през всички дни на живота си, само и само да изцери единородната ни дъщеря, без която не бихме могли да живеем: защото какъв живот и какво веселие би имало без нея?

Като чула това, старицата високо казала над болната:

- Божият иерей Порфирий ти казва така: изцерява те Иисус Христос, Синът на Живия Бог. Вярвай в Него и ще бъдеш жива.

И жената веднага, като изстенала, родила плода си и състоянието ѝ се подобрило. Всички, които били там, се удивили и извикали:

- Велик е християнският Бог, велик е и Неговият иерей Порфирий.

На сутринта родителите, мъжът и всички сродници на жената, като отишли при свети Порфирий, паднали в нозете му, просейки християнско кръщение. Светецът ги огласил, наредил им да постят и да идват в светата църква; а след като минало известно време, той ги кръстил, кръстил също и родилката, и роденото дете, което нарекъл със своето име, Порфирий, тъй като то било от мъжки пол. Тогава към Църквата Христова се присъединили шейсет и четири души.

Когато стадото Христово се увеличило, нараснала и враждата на идолопоклонниците и от ден на ден те все повече и повече преследвали верните, обременявайки ги с непрестанни градски работи и принуждавайки ги с побоища към всякакъв труд, все едно че били роби. Освен това ги притеснявали на нивите и на лозята, така че верните пребивавали в голяма нищета и не можели да си платят обичайните народни налози и царски данъци. Като виждал това и като не понесъл притеснението, причинявано на християните, Божият светител отишъл в Кесария при своя митрополит - блажения Иоан, и го помолил или да го освободи от епископството, или да дойде с него в Цариград и да помоли царя да нареди напълно да разорят идолските храмове и да съборят гордостта на езичниците. Митрополит Иоан решил, че е по-добре да предприеме труда на пътешествието, макар че

било зима, отколкото да освободи блажения Порфирий от епископство. И тъй, те се качили на един кораб и отплавали. Плавайки благополучно, след десет дни стигнали до остров Родос, и като чули там за един монах на име Прокопий, мъж свят и прозорлив, който живеел отшелнически на пустинно място, те отишли да го посетят. А той, като предвидял идването им и като познал светителския им сан, ги посрещнал и ги почел както подобава, и като узнал причината за пътешествието им, ги научил какво трябва да направят в Цариград, за да получат желаното.

- Най-напред отидете - казал той - при светейшия патриарх на столицата Иоан Златоуст и той ще ви помогне с добрия си съвет. Наистина, самият той сега не ходи в царските палати, защото царица Евдоксия е разгневена срещу него, но затова пък към него е привързан кувикуларият на царицата, евнухът Амантий, мъж благочестив и добродетелен, комуто той ще ви повери. Чрез ходатайството на този евнух ще получите всичко; защото той ще ви въведе при царицата и вие сами ще ѝ кажете за вашата нужда. При това ѝ предречете, че ще роди син, който ще царува, и тя, щом чуе това от вас, ще се възрадва, защото вече е девети месец, откакто е непразна. Затова, като чуе пророчеството ви, тя ще изпълни всичко според вашето желание.

Като получили такова наставление и уверение, светите епископи Иоан и Порфирий с радост продължили пътя си и след още десет дни достигнали Византион. Подчинявайки се на съвета на преподобния Прокопий, те отишли най-напред при светейшия патриарх Иоан Златоуст. Той ги приел с чест и като узнал причината за пристигането им, обещал съдействието си. На следващия ден, като повикал кувикулария на царицата, евнуха Амантий, той го срещнал с дошлите от Палестина епископи и му поръчал да се погрижи за тях и да ходатайства за тях пред царя. А евнухът, като чул подробния

разказ на светите епископи за всички огорчения, които вярващите от Газа претърпяват от езичниците, се просълзил и като се изпълнил с Божествена ревност, казал:

- Не скърбете, свети отци, защото Господ Иисус Христос Сам ще защити верните Си раби и ще ги избави от оскърбителите. И тъй, вие се молете на Господа, а аз ще говоря с царицата и се уповавам на Бога на всяка твар, че Той ще склони сърцето ѝ към милосърдие. А на сутринта ще ви въведа при нея и ще ѝ кажете всичко със собствените си уста.

Като казал това на епископите, евнухът си тръгнал. А на сутринта той повикал Божиите светители Иоан и Порфирий и ги въвел при царицата. Щом видяла светителите, царицата първа казала:

- Благословете, отци.

А те ѝ се поклонили. Докато приемала светите епископи, царицата седяла на златен одър и затова им казала:

- Простете ми, архиереи Божии, че не мога да ви въздам подобаваща чест, носейки бреме в утробата си, защото би трябвало да посрещна Ваши Преосвещенства при вратите; но молете Господа за мен, та с Неговата благодат да мога да родя младенеца, който се намира в утробата ми.

Като се удивили на смирението ѝ, светите отци рекли:

- Благословилият утробата Сарина и Ревекина, и Елисаветина, да благослови и твоята утроба и да оживи носения в нея плод!

Тогава царицата, като им наредила да седнат, почнала да говори:

- Зная защо сте предприели това трудно пътешествие, защото Амантий ми каза всичко. Но ако искате, говорете и

вие, за да узная по-добре какво желаете.

И епископите разказали подробно на царицата за всички притеснения, които християните търпят от идолопоклонниците, и я умолявали да помогне на притесняваните. А тя, като изслушала изложеното, казала:

- Не скърбете, свети отци; защото се надявам на Господ Иисус Христос, Божия Син, че царят ще изпълни просбата ви; а сега елате, отдъхнете от пътя; виждам, че сте уморени. И молете Бога за мен, да помогне Той на ходатайството ми за вас.

Като казала това на светите епископи, царицата ги отпуснала. А когато царят отишъл при царицата, тя му разказала за дошлите палестински епископи и за причината на идването им и го помолила да разруши идолските храмове в Газа. Като чул тази просба, царят казал:

- Зная, че в този град служат на идолите с голямо усърдие, но той ни доставя не малко богатства, благодарение на събираните оттам данъци. Ако незабавно разорим храмовете на боговете на Газа и с това озлобим езическите му жители, те, като се уплашат, ще се разбягат и градът ще опустее, а ние ще се лишим от толкова данъци. Затова не е ли по-добре да ги смирим постепенно? Първо да изтръгнем от ръцете им управлението на града, после да затворим храмовете им и да забраним принасянето на идолски жертви? Като видят как ги смиряват, те ще познаят истината и ще се присъединят към вярващите.

При тези думи на императора царицата много се огорчила и казала през сълзи:

- Сам Христос Бог ще помогне на Своите раби християни, щом ние не искаме да им помогнем.

Като чул царския разговор, кувикуларият Амантий го преразказал на светите епископи. На следващия ден царицата отново повикала светите епископи и им казала:

- Говорих на царя за вас, за нуждата ви и за просбата ви, но той не иска да ме послуша, защото счита, че е неудобно да оскърби газките идолопоклонници. Но не скърбете; не ще престана да обсипвам царя с молби, докато той не изпълни просбата ви.

Като чули това, епископите ѝ се поклонили. Тогава свети Порфирий, като си спомнил пророческите слова на свети Прокопий, рекъл:

- Господарке, потруди се за нас, заради Христа. А за труда ти Той ще ти даде син, който ще се възцари докато още си жива и ще поживее дълги години в царско благополучие.

Като чула това, царицата се изпълнила с веселие и от радост лицето ѝ просветнало. После тя казала:

- Свети отци, молете се за мен, за да родя син, и ако това стане, обещавам да изпълня всичко, което пожелаете; но освен това - с помощта Христова ще сторя не само това, за което ме молите, но и това, за което не ме молите, защото ще съградя света църква в центъра на град Газа. И тъй, идете си с мир и чакайте, като се молите на Човеколюбеца Бог за мене.

После на царицата ѝ дошло време да роди и тя родила дете от мъжки пол, както предрекли светите отци, и му било дадено име - Теодосий, понеже бащата на цар Аркадий бил Теодосий, който царувал заедно с Грациан. Този втори Теодосий се родил с “риза”, като че с багреница, което било предзнаменование на неговото царуване; и цар Аркадий и целият царстващ град били обзети от голяма радост. А царица Евдоксия изпратила своя кувикуларий Амантий при светите отци Иоан и Порфирий

с думите:

- Благодаря на Христа Бога, Който по вашите свети молитви ми дарува син. И вие, свети отци, изпросете от Господа живот и дълголетие за новородения, а за мен, смирената, здраве, за да мога да изпълня обещанието си към вас.

След седем дни царицата отново повикала при себе си Божиите светители и ги посрещнала при вратите на спалнята си, носейки на ръце новороденото дете. Като преклонила главата си пред тях, тя казала:

- Отци, благословете мен и сина ми, който Бог ми дарува по вашите свети молитви.

Светите Иоан и Порфирий осенили нея и сина ѝ с кръстно знамение и като седнали, беседвали с нея за душеполезни предмети. Между другото царицата казала:

- Отци, знаете ли какво съм намислила да сторя по отношение на вашата молба?

Свети Порфирий отговорил:

- Господарке, всичко, което си намислила, от Бога си го намислила; защото през изтеклата нощ ми бе открито във видение следното: стори ми се, че стоя в Газа, в идолския храм на Марнас; а ти, също стоейки там, ми подаде светото Евангелие, като при това произнесе: “вземи и чети”. Като взех Евангелието от ръцете ти, аз го разгънах и намерих мястото, където Господ казва на апостол Петър: “ти си Петър, и на тоя камък ще съградя църквата Си, и портите адови няма да надделеят”. А ти, господарке, в съответствие с това ми каза: “мир на теб, бъди мъжествен и твърд.” Събудих се и оттук съм сигурен, че Синът Божий е вложил в сърцето ти благ съвет за нас. И така, кажи ни, владичице, какво добро си намислила за нас?

Царицата отговорила:

- Ако е угодно на Христа, след като измине известно време младенецът ще се сподоби със свето Кръщение. А дотогава вие идете и пригответе свитък, като напишете в него всичко, което желаете, и когато детето бъде изнесено от светото Кръщение, връчете свитъка на този, който ще носи новородения на ръце, а аз ще го науча какво трябва да стори и се надявам на Сина Божий, че Той ще устрои всичко към добро.

А те, като излезли, приготвили свитъка, като написали в него молба не само за разрушаване на идолите и разорение на храмовете им, но и за облекчаване на вярващите откъм работа и данъци и за това, да им бъде предоставено управлението на града. Помолили също и да бъде дадено нещо от царската хазна на светия християнски храм, който бил твърде беден и невзрачен, и да бъде давана прехрана на служителите му. И много други радостни неща за притесняваните и обеднели християни написали те в своята просба и после започнали да чакат деня, в който ще бъде кръстен царският син. А преди кръщението му било оповестено, че той ще бъде цар, тъй като се родил в багреница и отначало бил облечен не с пелени, а с багреница. После тържествено понесли бъдещия цар към храма, като през това време целият град бил великолепно украсен, а народът се облякъл в най-скъпите и светли премени; множество князе и боляри вървели отпред и зад него; а отстрани вървели воини, които носели брони и оръжия и блестели от злато. И можело да се види цялата царска слава и красота, и величие, тъй че свети Порфирий казал:

- Ако такава е славата на земния, временен цар, каква ли ще е славата на Небесния, Вечния Цар!

А когато внесли царския син в църквата, двамата свети епископи застанали при църковните врати, държейки приготвения свитък, и след извършването на светото

Кръщение, когато всички излизали от църквата заедно с новокръстения царски син, светите епископи възкликнали:

- Новородени царю, умоляваме те, приеми нашата просба и се покажи милостив в началото на царуването си.

Като казали това, светите отци поставили свитъка върху младенеца. Мъжът, който носел царския син, се спрял и като взел този свитък, и като го разтворил, започнал да чете на всеослушание, защото така бил научен от царицата. И като прочел част от свитъка, отново го навил и като подложил дясната си ръка под главата на младенеца, леко я повдигнал, като че в израз на съизволение, и възкликнал:

- Негово царско величество повелява непременно да бъде изпълнено всичко, което е написано тук; това е царска повеля, която по никакъв начин не може да бъде изменена.

Всички, които видели и чули това, се удивили, благославяйки новородения цар и произнасяйки многолетствия за започващия царуването си с дело на милосърдие, като облажавали и император Аркадий и казвали, че той е благословен от Бога за това, че се е сподобил да има съцарстващ нему син, който вече дава свои разпореждания за такива добри дела. Царицата била известена за всичко това. Като се изпълнила с радост, тя се поклонила на Бога, въздавайки Му благодарност. А когато внасяли новокръстеното дете в царските палати, майката излязла да го посрещне и като го взела на ръце, майчински го целунала. После, като го занесла при мъжа си цар Аркадий, тя го поздравила, казвайки:

- Блажен си, господарю мой, за това, че още приживе очите ти виждат цар, излязъл от чреслата ти.

Златен солид с изображение на император Аркадий

Като чул това, цар Аркадий много се зарадвал. А царицата, като го видяла светъл и весел, казала:

- Ако ти е угодно, господарю мой, нека узнаем какво е написано в този свитък, подаден на царствения ни син, та първата му заповед относно всичко написано тук да бъде по-скоро изпълнена.

Царят наредил да прочетат свитъка и когато той бил прочетен, казал:

- Трудно е да се изпълни тази просба, но е тежко и да се откаже, тъй като с това ще отменим първата заповед на нашия син, а това е неудобно и неприлично.

Царицата отвърнала:

- Не само че е неприлично да се отменя първата синовна заповед, но е грешно и да се презират молбите на светите мъже, които ми предрекоха раждането на син.

И в същия час цар Аркадий наредил да се утвърди с царски грамоти всичко, което било написано в свитъка от палестинските епископи. А когато грамотите били приготвени,

написани от името на двамата царе - Аркадий и Теодосий, царицата повикала Божиите архиереи Иоан и Порфирий и им показала тези грамоти, като ги попитала, дали са им угодни. Като се поклонили, те ѝ благодарили за милостивото и мъдро усърдие и започнали да молят за изпълнение на царската заповед да изпратят в Газа мъж благочестив, честен и верен, а не такъв, какъвто бил изпратеният по-рано. И бил намерен благоверен и боящ се от Бога човек в лицето на служителя Кинегий, комуто било поръчано от царете да отиде в Газа и да устрои всичко по най-добър начин съгласно заповедта. А царицата дала на свети Порфирий много злато за съграждане на каменна църква в центъра на град Газа, а също и за устройване на странноприемница, и обещала да даде още, колкото бъде необходимо, за устройването на църквата; освен това тя дала на двамата епископи дарове и църковни съсъди - златни и сребърни, за Кесарийската и за Газката църква, и злато за из път. Също и царят, като почел светите епископи и като ги снабдил в излишък с дарове и пари, ги отпуснал с мир. А те, като поздравили светейшия патриарх Иоан Златоуст, отплавали към епархиите си; след тях тръгнал на път и велможата Кинегий, на когото били дадени царските заповеди.

Когато пътниците се приближили до остров Родос, светите отци Иоан и Порфирий помолили кормчията да спре до брега, за да могат да поздравят преподобния отшелник Прокопий; но той не искал, като казал, че вятърът е неблагоприятен и изобщо не се вслушал в молбите на светителите; понеже бил таен арианин и ненавиждал православните епископи. Но когато минавали покрай този остров, внезапно в морето се извила буря, надигнало се вълнение и всички били обзети от голям страх, боейки се от потъване. Това вълнение продължило цял ден и цяла нощ. А когато се разсъмвало, свети Порфирий леко задрямал и в съня си видял преподобния Прокопий, който му казвал: “Убедете кормчията да се отрече

от арианската ерес и да я прокълне, и го подгответе за свето Кръщение, и в същия час страшното вълнение ще престане.” Щом се събудил, свети Порфирий разказал за това на блажения митрополит Иоан и на другите, които били с него; после, като повикали кормчията, светиите му казали:

- Ако искаш корабът ти и всички ние да бъдем спасени от потъване, а най-вече душата ти да се избави от вечна погибел, отречи се от зловерието си - арианската ерес, и се присъедини към Вселенската Църква.

Кормията се удивил, че светите епископи узнали тайната, която никой не знаел, и им казал:

- Тъй като Бог ви откри тайната на сърцето ми, то аз се отричам от Ариевото мъдруване и вярвам, както вярвате вие: а вие ме утвърдете в светата вяра.

Щом той казал това, в същия час бурята престанала и в морето настъпила тишина. А светиите, като го наставили от Божественото Писание и го утвърдили в православието, го кръстили. По-нататък пътят продължил благополучно и светите епископи спрели до брега на Маюма, отстоящ на двайсет стадия от Газа, а оттук тръгнали по суша към града. Като узнали за пристигането им, верните излезли да ги посрещнат с псалми и с пение, носейки най-отпред свети кръст, и с голямо веселие и тържество въвели Божиите архиереи в града. А идолопоклонниците, като видели това, много се озлобили, като скърцали със зъби, но не дръзнали да им сторят никакво зло: понеже вече били чули, че християнските епископи били приети с почит от царя и че след тях е изпратена царска заповед, която щяла да смири свирепостта на езичниците и да разори капищата на боговете им. Между това християните, като вървели с честния кръст и със своите архиереи, се приближили до идола на Венера; жителите на Газа, и особено жените, оказвали голяма чест на

този идол, палейки свещи и кадейки с благовонни кандила: защото живеещият в този идол бяс прелъстил мнозина в сънни привидения, скланяйки девиците или жените към всевъзможни плътски грехове. И така, когато християните се приближили до този идол, който стоял на едно възвишение на улицата, бесът в същия час побягнал, като прекатурил идола на земята; а идолът, падайки на земята, се разбил на много парчета, понеже бил мраморен, и убил двама от неверните, които стоели там и се смеели, хулейки християнското богослужение. Като видели това чудо, мнозина от езичниците повярвали в Христа и като се присъединили към християните, тръгнали към светата църква и молели за свето Кръщение: а повярвалите били трийсет и двама мъже и седем жени. И радостта на верните била двойна: веднъж - за благополучното пристигане на пастирите им, и втори път - за спасението на човешките души. След това блаженият митрополит Иоан престоял два дни в Газа и после отишъл в Кесария, а християните го изпратили. А след като изминали немного дни, в Газа пристигнал и царският велможа, гореспоменатият Кинегий, водейки със себе си много сановници и военачалник с военна сила. Езичниците много се уплашили, а някои от тях избягали от града. **Като събрали на сутринта всички старейшини на града и целия народ, Кинегий им показал царската заповед, по силата на която идолските храмове в Газа трябвало да бъдат разорени, а идолите - разбити. Когато започнали да четат тази заповед на всеослушание, тълпите нечестивци, като надигнали вопли, започнали да плачат и да ридаят. А Кинегий, като не изтърпял воплите, дал знак на воините, а те, като се устремили срещу езичниците, започнали да ги бият; и събранието на нечестивите било разгонено, а християните, веселейки се с голяма радост, благодарили на царете облажавайки ги с много похвали. После заедно с воините те се устремили към идолските**

храмове и започнали с голям шум да ги разрушават. По-важните идолски капища в града били осем: на Слънцето, на Венера, на Аполон, на Прозерпина, на Хеката, Фортуна и на Марнас; последното капище било най-голямото и най-често посещаваното от езичниците. И безброй други идоли стоели по тържищата и на улиците, в различните здания и на градските стени, и по пътищата, лозята и нивите около града; за десет дни християните разрушили всички тези идоли, разорили скверните идолски храмове, освен най-големия и най-прекрасния храм - на Марнас, за който мнозина казвали, че не трябва да се събаря, а като се очисти от идолските скверноти, да се освети за Божия църква. Предвид на това желание на много християни - да се запази храмът на Марнас, **свети Порфирий почнал да се моли на Бога, просейки от Него указание; и ето, когато той извършвал Божествена служба в светата църква, изсред народа се чул глас на дете:**

- Нека храмът на Марнас бъде изгорен и разорен, тъй като той е осквернен от кръвта на хората, принасяни в жертва на бесовете, и нека основите му бъдат изкопани от земята и разпръснати, а на това място да се съгради нов храм за слава Божия.

Това дете било на седем години, затова клириците помислили, че то казало така, научено от майка си. Те започнали да го заплашват, че уж ще го набият, ако не каже кой го е научил да каже това. А детето почнало да говори на гръцки, като казвало същото - храмът на Марнас да бъде изгорен и разорен; тогава всички разбрали, че то говори от Светия Дух, защото, бидейки седемгодишно и незнаещо този език, сега говорело добре на гръцки. И като повярвали на детските слова,

изгорили и разорили голямото капище на Марнас до основите, които разхвърляли по улици и пътища, за да бъдат тъпкани от всички. После воините почнали да обикалят по всички сгради и жилища на езичниците и навсякъде взимали скритите идоли; като събрали голямо множество от тях, те натрупали идолите и ги подпалили; така идолослужението в Газа било изкоренено. А Кинегий, като смирил достатъчно нечестивите началници и като ги наказал за притесненията на християните, се завърнал при царете, като по молба на светителя оставил част от воинството в града, за да не би идолопоклонниците отново да се надигнат. След това на мястото, където било капището на Марнас, Христовият светител изградил църква във вид на кръст, изображение на която му изпратила царица Евдоксия. Тя изпратила и тридесет мраморни стълба, два от които блестели като смарагд. Така, с помощта на царицата, за пет години била построена църква, несравнено по-прекрасна от предишния храм на Марнас. Като осветил тази църква, Божият архиерей започнал да извършва Божествена служба, въздавайки голяма благодарност на Христа Бога за това, че на мястото, където по-рано били извършвани скверни кървави жертви на лъжливи богове, сега започнала да се принася Безкръвна Пречиста Жертва на Истинния Бог. После със златото, дадено от благочестивата царица, свети Порфирий построил странноприемница и в нея давал подслон на странниците и храна на бедните. С Божия помощ той мъдро пасял стадото Христово, така че броят на верните все повече и повече се увеличавал: мнозина от езичниците, като оставяли идолското нечестие, се обръщали към Христа Бога; а другите езичници се късали от гняв и от завист, като виждали християнската църква процъфтяваща и увеличаваща се, а езичеството - увяхващо и губещо се. И те отново се опитали да въстанат срещу светия пастир и стадото му. Веднъж между църковния иконом и един идолопоклонник -

знатен гражданин на име Сампсихий, възникнала разпра по повод на някаква църковна вещ. Привлечени от шума се насъбрали верни и езичници, като всеки помагал на своите. Но тъй като неверните били повече, те надвили християните и се нахвърлили върху тях с тояги и с ножове. Като убили седем души и ранили тежко мнозина, езичниците се затекли с безчинни крясъци и шум към епископския двор, желаейки да убият свети Порфирий. А той, като узнал това, казал на дякон Марк:

- Да бягаме, брате, и да се скрием за известно време, докато отмине гневът Господен.

И като прескочили стената, те побягнали в противоположна посока и се скрили при една девица на име Салета, която по вяра била езичничка. Тя останала сираче и живеела при баба си, която била болна; служела ѝ и я хранила с труда на ръцете си. Тази девица скрила при себе си светия епископ и неговия дякон, като им давала храна и вода. И свети Порфирий прекарал при нея този и следващия ден. На следващата нощ, когато шумът и метежът утихнали, светецът отишъл у дома си и заварил къщата разграбена, а блаженият Варух пребит и покрит с рани, така че едва дишал. Християните съобщили за това на антипата, който живеел в Кесария. Като изпратил воини, **той задържал всички, които повдигнали метежа и извършили убийствата, и едни наказал със смърт, а други, като набил жестоко, пуснал живи**. **От този ден езичниците притихнали**. И Христовият светител Порфирий живял през останалото време от живота си в мир и добра тишина. Светителят благодарил на девицата, при която се скрил от ръцете на убийците, и я просветил със свето Кръщение; а боледуващата старица излекувал и също кръстил, и им давал прехрана от църковното имущество. Искал да съчетае девицата чрез брак със законен съпруг, но тя пожелала да се сгоди за Христа, за което светецът много се

възрадвал духом; като я посветил в служение на Христа, той я причислил към лика на непорочните деви; а тя угаждала на Бога до края на живота си, съблюдавайки непорочно девството си в пост и молитви, с помощта на благоприятните молитви на Божия угодник, който денем и нощем се молел за своето стадо.

Светителят Христов се прославил като велик чудотворец. С молитвата си той изправил цели и невредими трима момци, които паднали в дълбок кладенец; **а една жена, принадлежаща към манихейската ерес, изпълнена с бесовска хитрост и еретическо баснословие, твърде много хулеща православието и прелъстила мнозина към злочестието си, умъртвил с молитва: защото, като паднала внезапно, тя изпуснала духа си. И много други чудеса извършил свети Порфирий за слава Божия.** Като пасъл Църквата Христова двадесет и четири години, единадесет месеца и осем дни, светецът отишъл при Пастиреначалника Иисуса Христа, Сина Божий, Великия Архиерей, на Когото с Отца и Светия Дух чест и слава во веки. Амин.

В същия ден е паметта на свети мъченик Севастиан, посечен с меч при император Нерон.

Тропарь святителя Порфирия, архиепископа Газского

глас 4

Труды и болезни твоя, яже по благочестию,/ кто исповесть, отче?/ день бо и ночь не престал еси трудяся,/ дондеже от нечестия Газу очистив, благочестие насадил еси,/ тем яко всегда еси предстатель о стаде твоем,/ тако, святе Порфирие,/ моли Христа Бога да спасет души наша.

Кондак святителя Порфирия, архиепископа Газского

глас 2

Священнейшими твоими нравы украшаемь,/ священства одеждею озарился еси,/ всеблаженне Богомудре Порфирие,/ и исцелений удобряеши возвышеньми,/ моляся непрестанно о всех нас.

{{_LINK1_}}

---

buditeli.info © 2017